

Topmodellering

Een arsenaal virtuele piano's en andere levensechte instrumenten dat nog geen 50MB ruimte op je harde schijf in beslag neemt? Met Pianoteq 5 van Modartt kan het.

door Eppo Schaap > epo@interface.nl

Pianoteq is het enige virtuele instrument dat voor de klank van akoestische piano's geen samples van echte instrumenten gebruikt: een fysisch model. Je hoeft

voor Pianoteq dus geen grote hoeveelheden sampledata te installeren en naast akoestische piano's heeft Pianoteq ook nog een aantal andere toets- en slaginstrumenten op het repertoire, zoals elektrische piano's, melodische percussie-instrumenten, klavecimbels, een

Clavinet en historische voorgangers van de piano, zoals clavichord, hammerklavier en cimbalon.

Sleutelen of niet

Pianoteq is er in drie varianten. De goedkoopste heet Stage en bevat alleen presets en enkele minimale bewerkingsmogelijkheden voor spelers die gewoon complete piano-sounds willen en zelf niet willen editen. Die mogelijkheden tot sleutelen vind je wel in de versies Standard en Pro. Hierin zitten dezelfde

presets, maar via een flink aantal parameters kun je de klank naar je hand zetten. In de Standard-versie kun je het model vergaand aanpassen, waarbij je invloed kunt uitoefenen op de werking van het model als geheel, zoals hamers en snaren, de lengte van de zangbodem van de piano, mate van demping in verschillende situaties en het frequentie-spectrum waarmee het model wordt berekend. In de Pro-versie kun je de parameters zelfs per individuele toets onafhankelijk instellen. Verder ondersteunt de Pro-versie sampling rates tot 192kHz.

Instrumenten

Pianoteq is primair ontwikkeld om klanken van akoestische piano's en vleugels voort te brengen, en deze modellen maken een belangrijk deel uit van het programma. Maar er is meer. Als je upgradet van een vorige, versie krijg je er de twee akoestische vleugels D4 en K2 bij. D4 is naar een Steinway gemodeld en K2 is speciaal voor Pianoteq gemaakt. Als je het programma nieuw koopt (dus niet upgradet), zijn bij aanschaf twee instrumentpakketten naar keuze inbegrepen, zoals de twee genoemde vleugels, de Blüthner model 1 vleugel die wat meer vintage klinkt, een rechtopstaande piano, twee klavecimbels, de Yamaha rockvleugel YC5, twee elektrische piano's, Clavinet, marimba en xylofoon, twee vibrafoons, celesta, klokken-spel en steeldrums, waarin je steeldrums, hand pan, tank drum en spacedrum vindt. Ook zijn er twee collecties met historische piano's uit het museum Kremsegg in Oostenrijk. Een lastige keuze!

Naast de bovengenoemde betaalde uitbreidingspakketten van zo'n vijftig euro per stuk is er ook een aantal gratis instrumenten voor geregistreerde gebruikers, zoals een Yamaha CP80, een cimbalon, clavichord, hele mooie en realistische klokken,

een carillon en buisklokken (tubular bells). Daarnaast nog een aantal historische voorlopers van de piano.

In de ruimte

Een belangrijke nieuwe functie van Pianoteq 5 is de mogelijkheid om een instrument met maximaal vijf virtuele microfoons 'weer te geven'. Hiermee kun je zelfs surround-effecten creëren, want je kunt het signaal naar maximaal vijf uitgangen routen. Er zijn modellen van diverse microfoons beschikbaar, maar de plaatsing en richting is ook heel flexibel, waardoor je eigenlijk eindeloos veel variaties van de instrumentklank kunt creëren. Je sleept met de muis de microfoons naar de plek waar je ze wilt hebben. Volume en delay kun je per microfoon instellen, maar er zijn ook automatische correctiefuncties om fase-verschuivingen tegen te gaan of juist te introduceren. Zo kun je ook de polariteit van een microfoon omdraaien. Je kunt microfoons ook veel verder weg in de virtuele ruimte plaatsen voor ambiance. Op deze manier hoeft niemand met Pianoteq hetzelfde te klinken. Nieuw is ook het binaural model, waarmee je het hoofd van de stereoluisteraar op een bepaalde plaats ten opzichte van het instrument kunt plaatsen.

Hoe klinkt het?

Het is verrassend hoe goed een fysisch model de complexe klank van een akoestische piano kan reproduceren. Pianoteq 5 klinkt hoorbaar realistischer dan zijn voorgangers en doet qua klank niet onder voor een goede sample-library. De klank is helder en wordt niet te dun in het hoge register. In het laag hoor je de typische kleuring van een vleugel en de dynamiek is zeer goed. Deze kun je overigens uitgebreid aanpassen aan de gebruikte midicontroller. Persoonlijk vind ik

INFO
 • **Prijzen incl:** Pianoteq 5 Stage (2 inst. packs) € 99,-
 Pianoteq 5 Standard (2 inst. packs) € 249,-
 Pianoteq 5 Pro (2 inst. packs) € 399,-
 Pianoteq Studio Bundle (Pro + all instr. packs) € 649,-
 • **Distributie:** Modartt online
 • **Internet:** www.pianoteq.com

SPECIFICATIES
 • standalone en als vst/au/rtaas/axx-plug-in
 • aanpasbare fysieke parameters, zoals hardheid hamers en snaarlengte
 • 127 velocity layers
 • langer klavier (105 toetsen = 8^{1/2} octaaf) voor de vleugels D4 en K2
 • microtuning, ondersteuning voor Scala format (Standard en Pro)
 • aanpasbare mechanische bijgeluiden
 • grafische equalizer
 • aanpasbare grafische curve voor velocity, aftertouch (bend), note-off en pedal
 • keyboard calibration assistant
 • 8 typen pedaalcontrollers: Sustain, Sostenuto, Super Sostenuto, Harmonic, Una Corda, Celeste, Rattle, Lute Stop
 • traploze sustainfunctie voor bijvoorbeeld half-pedaal
 • convolutiveverb
 • effecten: tremolo, wah-wah, compressor, delay, flanger, chorus, compressor, amp
 • mallet bounce (noother-haling)
 • Instrument Condition slider
 • vleugel- en pianoklep kan open of dicht (Standard en Pro)
 • 5 vrij te plaatsen en roterende microfoons (Standard en Pro)
 • maximaal 5 audiokanalen (Standard en Pro)
 • 32-bit interne resolutie
 • ca. 40MB schijfruimte

de klank van de Pianoteq presets wel erg zakelijk en zelfs hier en daar wat koud overkomen. Een beetje meer warmte toevoegen kan echter vrij eenvoudig door bijvoorbeeld de ingebouwde equalizer wat in het laagmidden te laten toevoegen, maar vooral door gebruik te maken van de Condition-schuifregelaar (zie kader) en te experimenteren met de microfoonplaatsing.

De YC5 rockvleugel van Yamaha is een van mijn favorieten met zijn heldere stevige geluid. De Rhodes en Wurliizer elektrische piano's klinken zeer aangenaam, hoewel echte kenners waarschijnlijk voor de net iets authentiekere samplingversies zullen gaan. De e-piano's kun je voorzien van toepasselijke effecten als stereo tremolo, chorus, phaser en dergelijke. Het Clavinet klinkt erg realistisch en je kunt de elementen onder de snaren kiezen en verplaatsen. Met aftertouch kun je zelfs de snaar opdrukken, net als bij een echte Clavinet (of clavichord). De melodische slaginstrumenten klinken authentiek en opvallend levensecht. Eigenlijk beter dan de meeste samples. In zijn algemeenheid klinken alle instrumenten merkbaar beter dan in Pianoteq 3.5 (test in Interface 137), doordat de modellen helemaal zijn herschreven.

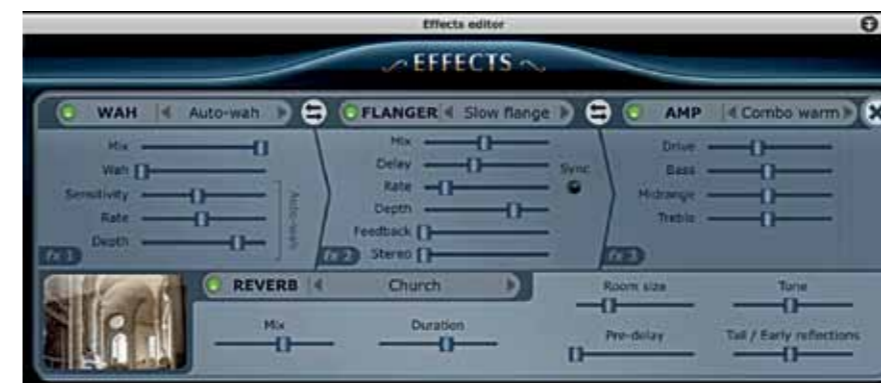
Dobbelen

Boven in de interface vind je de Random-toets die behalve leuk ook heel bruikbaar is. Hiermee kun je het programma zelf nieuwe instrumentvariëaties laten genereren en dat werkt buitengewoon goed. Negén op de tien klanken zijn gewoon prima bruikbaar. Als je linksklikt ontstaan er zeer uiteenlopende variaties, bij rechtsklikken op de knop zijn de overeenkomsten met de vorige versie groter. Je kunt hiermee niet-bestaande instrumenten bouwen die toch een reëel klankbeeld opleveren, alsof ze nog uitgevonden moeten worden. Probeer het maar eens met de CP80, die bij mij voor de leukste en meest uiteenlopende variaties zorgde. Van grootvaders klok op de schoorsteenmantel tot pianoflageoletten en percussie.

Conclusie

Pianoteq 5 laat een nieuwe generatie physical modeling vleugels, piano's en slaginstrumenten op niveau horen die niet onderdoen voor en soms zelfs beter en levendiger klinken dan samples. De modellen zijn merkbaar verbeterd ten opzichte van eerdere versies, en de flexibele virtuele microfoonplaatsing zorgt voor veel variatie. Met de Random-functie en de Condition Slider krijg je er bovendien nog een groot aantal instant variaties bij. ■

HET OORDEEL
 + • levensechte klank
 • flexibele virtuele microfoonplaatsing met surround-mogelijkheden
 • veel meer variatie mogelijk dan met samples
 • weinig diskruimte nodig
 - • Condition Slider in extreme standen minder bruikbaar

De vierdelige effectsectie